

ประวัติ พระปฎาจารย์เถรี

เอตทัคคะมหาเถรีเลิศทางผู้ทรงวินัย
คัดลอกจากสารานุกรม พระไตรปิฎกฉบับธรรมทาน

พระนางปฎาจารย์เถรีนั้น เป็นธิดาของเศรษฐีผู้มีสมบัติ ๔๐ โกฏิ ในกรุงสาวัตถี มีรูปร่างสวยงาม. ในเวลานางมีอายุ ๑๖ ปี มารดาบิดาเพื่อจะรักษาไม่ให้เกิดข้อครหาขึ้นมา จึงให้นางอยู่บนชั้นบนปราสาท ๗ ชั้น.

ถึงแม้เป็นเช่นนั้น นางก็ยังลักลอบได้เสียกับคนรับใช้คนหนึ่งของตน.

กาลต่อมา มารดาบิดาของนางตกลงจะยกนางให้แก่ชายหนุ่มคนหนึ่ง ในสกุลที่มีชาติเสมอกันแล้ว กำหนดวันวิวาหะ(วิวาห์)

เมื่อวันวิวาหะใกล้เข้ามา นางจึงพูดกะคนรับใช้ผู้นั้นว่า

“ได้ยินว่า มารดาบิดาจักยกฉันให้แก่สกุลโน้น เมื่อเวลาที่ฉันไปสู่สกุลแล้ว แม่ท่านจะถือบรรณาการมาเพื่อฉัน ก็เข้าไปในที่นั้นไม่ได้ ถ้าท่านมีความรักในฉัน ก็จงพาฉันหนีไปโดยทางใดทางหนึ่งในบัดนี้เถล.”

คนรับใช้นั้นรับคำว่า “ดีละ นางผู้เจริญ” แล้วกล่าวว่า

“ถ้าอย่างนั้นฉันจักยืนอยู่ที่ประตูเมืองแต่เวลาเช้าตรู่รุ่งนี้ หล่อนพึงออกไปด้วยอุบายอย่างหนึ่งแล้ว มาในที่นั้น”

ในวันที่ ๒ ก็ได้ยืนอยู่ที่นัดหมายกันไว้.

นางปฎาจารย์หนีไปกับคนใช้

ฝ่ายธิดาเศรษฐีนั้นนั่งผ้าปอน ๆ สยายผม เอาร่ำทาสีระถือหม้อน้ำ ออกจากเรือนเหมือนเดินไปกับพวกทาสี ได้ไปยังที่นัดหมายแต่เช้าตรู่.

ชายคนรับใช้นั้นพานางไปไกลแล้ว อาศัยอยู่บ้านแห่งหนึ่ง ไถนาในป่าแล้ว ได้นำฟืนและผักเป็นต้นมา.

ธิดาเศรษฐีเอาหม้อน้ำมาแล้ว ทำกิจมีการตำข้าวและหุงต้ม เป็นต้นด้วยมือตนเอง เสวยผลแห่งความชั่วของตน.

ครั้งนั้น นางได้ตั้งครรภ์ขึ้นแล้ว.ต่อมาเมื่อครรภ์แก่แล้วนางจึงอ้อนวอนสามีว่า

“ใคร ๆ ผู้อุปการะของเราไม่มีในที่นี้ ธรรมดามารดาบิดา เป็นผู้มิใ้อ่อนโยนในบุตรทั้งหลาย ท่านจงนำฉันไปยังสำนักของท่านเถิด ฉันจักคลอดบุตรในที่นั้น.”

สามีนั้นคัดค้านว่า “นางผู้เจริญ เจ้าพูดอะไร? มารดาบิดาของเจ้าเห็นฉันแล้ว พึงลงโทษด้วยประการต่าง ๆ ฉันไม่อาจไปในที่นั้นได้.”

นางแม่อ้อนวอนแล้ว ๆ เล่า ๆ เมื่อไม่ได้ความยินยอม.

นางรอเวลาที่สามีนั้นไปป่า จึงเรียกคนผู้คุ้นเคยมาสั่งว่า

“ถ้าเขามาไม่เห็นฉัน จักถามว่า ‘ฉันไปไหน?’

พวกท่านพึงบอกความที่ฉันไปสู่เรือนแห่งตระกูลของตน” ดังนี้แล้วก็ปิดประตูเรือนหลีกไป.

ฝ่ายสามีนั้นมาแล้ว ไม่เห็นภรรยานั้นจึงถามคนคุ้นเคย พึงเรื่องนั้นแล้ว ก็ติดตามไปด้วยคิดว่า “จักให้นางกลับ” เมื่อพบนางแล้วแม่เขาจะอ้อนวอนประการต่าง ๆ ก็มีอาจทำให้นางกลับได้.

ที่นั่น ลมกัมมชวาทของนางปั่นป่วนแล้วในที่แห่งหนึ่ง.

นางเข้าไปในระหว่างพุ่มไม้พุ่มหนึ่ง พุดว่า

“นาย ลมกัมม์ฆวาทของฉันทันป่วนแล้ว”

นอนเกลือกกิ้งอยู่บนพื้นดิน คลอดเต็กโดยยากแล้ว คิดว่า

“เราพึงไปสู่อริแห่งตระกูลเพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้นสำเร็จแล้ว” จึงกลับมาสู่อริกับสามี อยู่กันอีกเที่ยว.

สมัยต่อมา ครรภ์ของนางตั้งขึ้นอีก. นางเป็นผู้มีครรภ์แก่แล้วจึงอ่อนวอนสามีโดยนัยก่อนนั้นแล เมื่อไม่ได้ความยินยอม จึงอุ้มบุตรด้วยสะเอวหลีกไปอย่างนั้นนั้นแล แม้อุ้มสามีนั้นติดตามไปพบแล้ว ก็ไม่ปรารถนาจะกลับ.

ครั้งนั้น เมื่อชนเหล่านั้นเดินไปอยู่ มหาเมฆอันไม่ใช่อุณภูมิเกิดขึ้น. ท้องฟ้าได้มีทอธารตกลง ไม่มีระหว่าง(ฝนได้ตกลงมาอย่างหนัก)ตั้งสายฟ้าแผดเผาอยู่โดยรอบ ตั้งจะทำลายลงด้วยเสียงแผดแห่งเมฆ.

ในขณะนั้น ลมกัมม์ฆวาทของนางป่วนแล้ว

นางเรียกสามีมากล่าวว่า

“นาย ลมกัมม์ฆวาทของฉันทันป่วนแล้ว ฉันทันไม่อาจทนได้ ท่านจงรู้สถานที่ฝนไม่รดฉันทันเกิด.”

สามีนั้นมิมืดอยู่ในมือ ตรวจดูข้างโน้นข้างนี้ เห็นพุ่มไม้ซึ่งเกิดอยู่บนจอมปลวกแห่งหนึ่ง เริ่มจะตัด.

ลำดับนั้น อสรพิษมีพิษร้ายกาจเลื้อยออกจากจอมปลวก กัดเขาในที่นั้นนั้นแล สรีระของสามีสี่เขี้ยวตั้งถูกเปลวไฟอันตั้งขึ้นในภายในไหม้อยู่ ล้มลงในที่นั้นนั่นเอง.

ฝ่ายภรรยาก็ได้เสวยทุกข์อย่างมหันต์ เฝ้ามองดูการมาของสามีอยู่ โดยไม่ทราบว่าเขาได้ตายไปแล้ว ก็มีได้เห็นเขาเลย ในที่สุดก็คลอดบุตรคนที่ ๒ อีก.

ทารกทั้ง ๒ ทนกำลังแห่งฝนและลมไม้ได้ ก็ร้องไห้ลั่น.

นางเอาทารกทั้ง ๒ คนนั้นไว้ที่ระหว่างอุทร ยืนคร่อมเด็กทั้งสองด้วยเขาและมือทั้ง ๒ เพื่อบังฝนให้จนตลอดราตรี. ร่างกายทั้งสิ้นได้ซิดเป็นดังสีใบไม้เหลือง เหมือนไม้มีโลหิต.

ครั้นเมื่ออรุณขึ้นนางก็อุ้มบุตรคนที่เพิ่งคลอดซึ่งมีสีตั้งขึ้นเนื้อสดด้วยเอว จวบบุตรคนโตด้วยนิ้วมือพลางกล่าวว่า “มาเกิด พ่อ บิดาเจ้าไปโดยทางนี้” แล้วก็เดินไปตามทางที่สามีไป ครั้นเมื่อเห็นสามีนั้นล้มตายบนจอมปลวกมีสี่เขี้ยวตัวกระด้าง ก็ร้องไห้รำพันว่า

“เป็นเพราะเราที่เดียว สามีของเราจึงต้องตายที่หนทางเปลี่ยว” ดังนี้แล้วก็เดินไป.

นางเห็นแม่น้ำจิวตี เต็มเปี่ยมด้วยน้ำสูงประมาณเพียงหน้าอก เพราะฝนตกตลอดคืนยังรุ่ง นางไม่อาจลงน้ำพร้อมด้วยทารกทั้ง ๒ คนได้ เพราะตนมีความรู้ร้อน จึงให้บุตรคนใหญ่รออยู่ที่ฝั่งนี้ แล้วอุ้มบุตรคนเล็กข้ามแม่น้ำไปที่ฝั่งโน้น ปลูกดกไม้ไว้ให้บุตรนอนแล้วคิดว่าจะข้ามรับบุตรคนโต แต่ใจของก็ไม่อาจจะละความเป็นห่วงบุตรอ่อนได้ กลับแลดูแล้ว ๆ เล่า ๆ เดินไป.

ครั้นในเวลาทีนางถึงกลางแม่น้ำ เขี้ยวตัวหนึ่งก็เห็นลูกคนเล็กซึ่งมีผิวแดงตั้งขึ้นเนื้อนอนอยู่ จึงโฉบลงมาจากอากาศ ด้วยสำคัญว่าเป็นชินเนื้อ

นางเห็นมันโฉบลงเพื่อต้องการบุตร จึงยกมือทั้งสองขึ้น ร้องไล่ด้วยเสียงอันดัง ๓ ครั้งว่า “สุ สุ” เขี้ยวไม้ได้ยินเสียงนั้นเลยเพราะไกลกัน จึงเขี้ยวเด็กบินขึ้นสู่วหาสไปแล้ว.

ส่วนบุตรผู้ยืนอยู่ที่ฝั่งนี้ เห็นมารดายกมือทั้งสองขึ้น ร้องเสียงดังท่ามกลางแม่น้ำ จึงกระโดดลงแม่น้ำโดยเร็วด้วยสำคัญว่ามารดาเรียกจึงถูกกระแสน้ำพัดหายไป เขี้ยวเขี้ยวเด็กอ่อนของนางไป บุตรคนโตก็ถูกน้ำพัดไป ด้วยประการฉะนี้.

นางทราบข่าวว่ามารดาบิดาตายอีก

นางเดินร้องไห้รำพันว่า “บุตรของเราคนหนึ่งถูกเขี้ยวเขี้ยวไป คนหนึ่งถูกน้ำพัดไป สามีก็ตายเสียในที่เปลี่ยว” เมื่อพบบุรุษผู้หนึ่งเดินมาจากกรุงสาวัตถี จึงถามว่า “พ่อ ท่านอยู่ที่ไหน?”

บุรุษ. ฉันทันอยู่ในกรุงสาวัตถี แม่.

ธิดาเศรษฐี. ตระกูลชื่อนั้นเห็นปานนี้ใกล้ถนนนั้นในกรุงสาวัตถีมีอยู่ ทราบไหม? พ่อ.

บุรุษ. ฉันทราบ แม่. แต่อย่าถามถึงตระกูลนั้นเลย ถ้าท่านรู้จักตระกูลอื่น จงถามเถิด.

ธิดาเศรษฐี. ฉันไม่มีตระกูลที่เกี่ยวกับตระกูลอื่น ฉันถามถึงตระกูลนั้นเท่านั้นแหละ พ่อ.

บุรุษ. แม่ ฉันบอกก็ไม่ควร.

ธิดาเศรษฐี. บอกฉันเถิด พ่อ.

บุรุษ. วันนี้ แม่เห็นฝนตกคืนยังรุ่งไหม?

ธิดาเศรษฐี. ฉันเห็น พ่อ ฝนนั้นคืนยังรุ่งเพื่อฉันเท่านั้นไม่ตกเพื่อคนอื่น แต่ฉันจักบอกเหตุที่ฝนตกเพื่อแก่ท่านภายหลัง โปรดบอกความเป็นไปในเรือนเศรษฐีนั้นแก่ฉันก่อน.

บุรุษ. แม่ วันนี้ ในกลางคืน พายุได้พัดเอาเรือนล้มทับ คนที่อยู่ข้างในตายหมด วันนี้คนทั้งสามเหล่านั้นก็ถูกเผาบนเชิงตะกอนเดียวกัน แม่เอ๋ย คราวนั้นยังปรากฏอยู่.

นางได้ฟังดังนั้น ถึงความเป็นคนวิกลจริตยืนตะลึงอยู่ ร้องให้รำพันบนเพ้อเซซวนไปว่า:-

“บุตร ๒ คน ตายเสียแล้ว สามิของเรา

ก็ตายเสียที่ทางเปลี่ยว มารดาบิดาและพี่ชายก็ถูกเผา

บนเชิงตะกอนเดียวกัน.”

เที่ยวกระเซอะกระเซิงไป ไม่รู้สึกถึงผ้าที่นุ่งซึ่งได้หลุดลง คนทั้งหลายเห็นนางแล้ว เข้าใจหญิงบ้า จึงเอาหยากเยื่อ กอบฝุ่น โปรยลงบนศีรษะ ขวางด้วยก้อนดิน.

พระศาสดาประทับนั่งแสดงธรรมอยู่ท่ามกลางบริษัท ๔ ในพระเชตวันมหาวิหาร ได้ทอดพระเนตรเห็นนางผู้บ้าเพี้ยบารมีมาแสนกัลป์ สมบูรณ์ด้วยอภินิหารเดินมาอยู่.

นางได้ตั้งความปรารถนาไว้ในชาติก่อน

ได้ยินว่า ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่าปทุมุตระ นางปญจวารานัน เห็นพระเถรีผู้ทรงวินิจฉัยรูปหนึ่ง อันพระปทุมุตระศาสดาทรงตั้งไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะ จึงทำคุณความดีแล้ว ตั้งความปรารถนาไว้ว่า “แม่หม่อมฉันพึงได้ตำแหน่งเอตทัคคะผู้เลิศกว่าพระเถรีผู้ทรงวินิจฉัยทั้งหลายในสำนักพระพุทธเจ้าเช่นกับด้วยพระองค์.” พระปทุมุตระพุทธเจ้าทรงเล็งอนาคตตั้งญาณไป ก็ทรงทราบความปรารถนาจะสำเร็จจึงทรงพยากรณ์ว่า

“ในอนาคตกาลหญิงผู้นี้จักเป็นผู้เลิศกว่าพระเถรีผู้ทรงวินิจฉัยทั้งหลาย มีนามว่าปญจวารานันในศาสนาของพระโคตมพุทธเจ้า.”

พระศาสดา ทรงเห็นนางผู้มีความปรารถนาตั้งไว้แล้วอย่างนั้น ผู้สมบูรณ์ด้วยอภินิหาร กำลังเดินมาแต่ที่ไหนเที่ยว ทรงดำริว่า

“เว้นเราเสีย ผู้อื่นชื่อว่าสามารถจะเป็นที่พึงของหญิงผู้นี้ได้ ไม่มี”

จึงได้ทรงบันดาลให้นางเดินบ้ายหน้ามาสู่วิหาร

พวกพุทธบริษัทเห็นนางแล้วจึงกล่าวว่า “ท่านทั้งหลาย อย่าให้หญิงบ้านี้มาที่นี่เลย.”

พระศาสดาตรัสว่า “พวกท่านจงหลีกไป อย่าห้ามเธอ”

ในเวลานางมาใกล้ จึงตรัสว่า “จงกลับได้สติเถิด น้องหญิง.”

นางกลับได้สติด้วยพุทธานุภาพในขณะนั้นเอง.

ในเวลานี้ นางกำหนดความที่ผ้านุ่งหลุดได้แล้ว ให้เกิดหิริโอตตปปะชั้น จึงนั่งกระโหยง.

ลำดับนั้น บุรุษผู้หนึ่งจึงโยนผ้าห่มไปให้นาง.

นางนุ่งผ้านั้นแล้วเข้าเฝ้าพระศาสดา ถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์ แทบพระบาททั้งสอง ซึ่งมีพรรณะดังทองคำแล้วทูลว่า “ขอพระองค์จงทรงเป็นที่พึงแก่หม่อมฉันเถิด พระเจ้าข้า เพราะวา

เหยี่ยวเฉียวบุตรคนหนึ่งของหม่อมฉันไป คนหนึ่งถูกน้ำพัดไป สามีตายที่ทางเปลี่ยว มารดาบิดาและพี่ชายถูกเรือชนทับตายเขาเผาเชิงตะกอนเดียวกัน."

พระศาสดาทรงสดับคำของนาง จึงตรัสว่า

"อย่าคิดเลยปฐาจารย์ เธอมาอยู่สำนักของผู้สามารถจะเป็นที่พึ่งพำนักอาศัยของเธอได้แล้ว เหมือนอย่างว่า บัดนี้ บุตรคนหนึ่งของเธอถูกเหยี่ยวเฉียวไป คนหนึ่งถูกน้ำพัดไป สามีตายแล้วที่ทางเปลี่ยว มารดาบิดาและพี่ชายถูกเรือชนทับฉันใด น้ำตาที่ไหลออกของเธอผู้ร้องไห้อยู่ในสงสารนี้ ในเวลาที่ปิยชนมีบุตรเป็นต้นตาย ยิ่งมากกว่าน้ำแห่งมหาสมุทรทั้ง ๔ ก็ฉันนั้นเหมือนกัน"

ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า:-

"น้ำในสมุทรทั้ง ๔ มีประมาณน้อย น้ำตาของ
คนผู้อันทุกข์ถูกต้องแล้ว เศร้าโศก ไม่ใช่บ่อย มาก
กว่าน้ำในมหาสมุทรนั้น เหตุไร เธอจึงประมาทอยู่
เล่า? แม่น้อง."

เมื่อพระศาสดาตรัสสอนมตคคปริยายสูตรอยู่อย่างนั้น ความโศกในสรีระของนาง ได้ถึงความเบาบางแล้ว.

ลำดับนั้น พระศาสดาทรงทราบที่นางผู้มีความโศกเบาบางแล้ว ทรงเตือนอีก แล้วตรัสว่า

"ปฐาจารย์ ชื่นชื่อว่าปิยชนมีบุตรเป็นต้น ไม่อาจเพื่อเป็นที่ด้านทาน เป็นที่พึ่ง หรือเป็นที่ป้องกันของผู้ไปสู่ปรโลกได้; เพราะฉะนั้น บุตรเป็นต้นเหล่านั้นถึงมีอยู่ ก็ชื่อว่ายอมไม่มีทีเดียว ส่วนบัณฑิตชำระศีลแล้ว ควรชำระทางที่ยังสัตว์ให้ถึงนิพพานของตนเท่านั้น"

เมื่อจะทรงแสดงธรรม ได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า:-

"บุตรทั้งหลาย ไม่มีเพื่อด้านทาน บิดาก็ไม่มี
ถึงพวกพ่อก็ไม่มี เมื่อบุคคลถูกความตาย ครอบงำ
แล้ว ความด้านทานในญาติทั้งหลาย ย่อมไม่มี;
บัณฑิตทราบอำนาจประโยชน์นั้นแล้ว สारวมในศีล
พึงชำระทางไปนิพพานโดยเร็วทีเดียว."

ในกาลจบเทศนา นางปฐาจารย์เผากิเลสมีประมาณเท่าฝุ่นในแผ่นดินใหญ่แล้ว ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล ชนแม่เหล่าอื่นเป็นอันมาก บรรลอรุณผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผลเป็นต้น ดังนี้แล.

นางปฐาจารย์ทูลขอบวช

ฝ่ายนางปฐาจารย์นั้นเป็นโสดาบันแล้ว ทูลขอบรรพชากะพระศาสดา. พระศาสดาทรงส่งนางไปยังสำนักของพวกภิกษุณีให้บรรพชาแล้ว. นางได้อุปสมบทแล้วปรากฏชื่อว่า "ปฐาจารย์" เพราะนางกลับความประพฤติได้.

วันหนึ่ง นางกำลังเอาหม้อตักน้ำล้างเท้า เท้าล้าง. น้ำนั้นไหลไปหน่อยหนึ่งแล้วก็ขาด.

ครั้งที่ ๒ น้ำที่นางเทลง ไต้ไหลไปไกลกว่านั้น.

ครั้งที่ ๓ น้ำที่นางเทลง ไต้ไหลไปไกลกว่านั้น ด้วยประการฉะนี้. นางถือเอาน้ำนั้นนั้นแลเป็นอารมณ์ กำหนดวัยทั้ง ๓ แล้ว คิดว่า

"สัตว์เหล่านี้ ตายเสียในปฐมวัยก็มี เหมือนน้ำที่เราเทลงครั้งแรก

ตายเสียในมัชฌิมวัยก็มี เหมือนน้ำที่เราเทลงครั้งที่ ๒ ไหลไปไกลกว่านั้น

ตายเสียในปัจฉิมวัยก็มี เหมือนน้ำที่เราเทลงครั้งที่ ๓ ไหลไปไกลแม้กว่านั้น."

พระศาสดาประทับในพระคันธกุฎี ทรงแผ่พระรัศมีไป เป็นดังประทับยืนตรัสสอญเฉพาะหน้าของนาง ตรัสว่า

“ปฏาจารย์ ขอนั้นอย่างนั้น ด้วยความเป็นอยู่วันเดียวก็ดี ขณะเดียวก็ดี ของผู้เห็นความเกิดขึ้น และความเสื่อมแห่งปัญญาชั้นเหล่านั้น ประเสริฐกว่าความเป็นอยู่ ๑๐๐ ปี ของผู้ไม่เห็นความเกิดขึ้น และความเสื่อมแห่งปัญญาชั้น” ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า:-

**“ก็ผู้ใด ไม่เห็นความเกิดขึ้นและความเสื่อม
อยู่เพียงเป็นอยู่ ๑๐๐ ปี ความเป็นอยู่วันเดียว
ของผู้เห็นความเกิดและความเสื่อม ประเสริฐกว่า
ความเป็นอยู่ของผู้นั้น.”**

นางครั้นบวชแล้ว ไม่นานนักก็บรรลุประอรหัต เรียนพุทธวจนะ. ท่านเป็นผู้ข้าของชำนานูญในวินัยปิฎก.

ภายหลัง พระศาสดาประทับนั่ง ณ พระเชตวันวิหาร เมื่อทรงสถาปนาเหล่าภิกษุณีไว้ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับ จึงทรงสถาปนาพระปฏาจารย์เถรีไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะเป็นเลิศกว่าพวกภิกษุณีสาวิกาผู้ทรงวินัย แล.

ผลงานของพระปฏาจารย์เถรี

พระปฏาจารย์เถรี ท่านมีเมตตาและได้อนุเคราะห์แก่สตรีหลายท่าน ภายหลังสตรีเหล่านั้น ได้มาบวชเป็นภิกษุณี และท่านได้สอนและเตือนสติแก่สตรี ด้วยท่านเป็นผู้ทรงพระวินัยและฉลาดในคาถาธรรม ทำให้สตรีหลายท่าน เช่น อุตตราเถรี จันทาเถรี ปัญจสมัตตาเถรี เป็นต้น ฯลฯ ได้บรรลุประอรหัตและแนะนำสอนสตรี ๕๐๐ คน ให้เกิดความสังเวชใจจึงพากันบวชในสำนักของพระเถรี ครั้นบวชแล้ว บำเพ็ญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ไม่นานนักก็ตั้งอยู่ในพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิทา ๔.

บุรพกรรมของท่านในอดีตชาติ

ดังได้สดับมา พระเถรีนั้น ครั้งพระพุทธเจ้าพระนามว่า ปทุมุตตระ ถีอปฏิสนธิในครอบครัว กรุงหังสวดี ต่อมา กำลังฟังพระธรรมเทศนา ของพระศาสดา เห็นพระศาสดาทรงสถาปนาภิกษุณีรูปหนึ่งไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะเป็นเลิศกว่าพวกภิกษุณีสาวิกาผู้ทรงวินัย ทำกุศลให้ยิ่งยวดขึ้นไป ประราธนาตำแหน่งนั้น.

ท่านทำกุศลจนตลอดชีวิต เวียนว่ายอยู่ในเทวดาและมนุษย์

ครั้งพระพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสปะ ถีอปฏิสนธิในพระราชนิเวศน์ของพระเจ้ากิงกิ เป็นพระธิดาพระองค์หนึ่งระหว่างพระพี่น้องนาง ๗ พระองค์ คือ นางสมณิ นางสมณคุตตา นางภิกขุณี(ภิกขุณี) นางภิกขุทาสิกา นางธัมมา(ธรรมมา) นางสุธัมมา(สุธรรมมา) และนางสังฆทาสี ครบ ๗.

พระราชธิดาเหล่านั้น ในบัดนี้ [ครั้งพุทธกาลชาติปัจจุบัน] คือพระเขมาเถรี พระอุบลวรรณาเถรี พระปฏาจารย์เถรี พระนางกณฺฑลเกสีเถรี (พระภัททาภุณฺฑลเกสาเถรี) พระกิสาโคตมีเถรี พระธรรมทินนาเถรี และนางวิสาขา ครบ ๗. ประพฤติพรหมจรรย์อยู่ถึง ๒๐,๐๐๐ ปี สร้างบริเวณถวายภิกษุสงฆ์ บังเกิดในเทวโลกอีก เสวยสมบัติอยู่พุทธันดรหนึ่ง

ในพุทธุบาทกาลนี้ ถีอปฏิสนธิในครอบครัวเศรษฐี กรุงสาวัตถี ดังกล่าวมาแล้ว

#เถรี.อ. ๒/๔/๑๘๔-๑๘๗ อัง.อ. ๑/๒/๒๔-๒๘;ธ.อ. ๑/๒/๒/๔๘๙-๔๙๘ พ.อ.ป. ๙/๕๙๒-๕๙๗

